

Указ Президента України

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 червня 2021 року "Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України"

Відповідно до [статті 107](#) Конституції України постановляю:

1. Увести в дію [рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 червня 2021 року](#) "Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України" (додається).
2. Затвердити [Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України](#) (додається).
3. Кабінету Міністрів України затвердити план заходів щодо реалізації Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України й інформувати щороку до 31 березня про підсумки її виконання.
4. Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.
5. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ

20 серпня 2021 року

№ 372/2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України

від 20 серпня 2021 року № 372/2021

СТРАТЕГІЯ

розвитку оборонно-промислового комплексу України

Загальні положення

Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України (далі - Стратегія) визначає пріоритетні напрями державної військово-промислової політики, цілі реформи оборонно-промислового комплексу та очікувані результати їх досягнення з урахуванням актуальних воєнно-політичних загроз і викликів.

Правовою основою положень Стратегії є [Конституція України](#), інші законодавчі акти України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стратегія розроблена на основі результатів огляду оборонно-промислового комплексу України, [Стратегії національної безпеки України](#) та враховує інші документи у сфері стратегічного планування.

Стратегія визначає:

цілі, основні напрями, завдання державної військово-промислової політики; поточні та прогнозовані чинники, що впливають на розвиток оборонно-промислового комплексу, з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов;

пріоритети розвитку оборонно-промислового комплексу на довгостроковий період;

основні напрями діяльності державних органів щодо підтримки розвитку оборонно-промислового комплексу;

напрями та завдання реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу.

Стратегія є основою для підготовки державних програм, що стосуються оборонно-промислового комплексу України, з метою забезпечення сталого та ефективного розвитку оборонно-промислового комплексу, зниження залежності України від критичного імпорту шляхом заміщення продукцією вітчизняного виробництва, відродження стратегічної ролі оборонного сектору економіки.

Реалізація Стратегії здійснюється на основі національного економічного, інтелектуального потенціалу з використанням механізмів державно-приватного партнерства та військово-технічного співробітництва з іноземними державами.

Мета, цілі та основні напрями державної військово-промислової політики

Створення умов для розвитку оборонно-промислового комплексу України з використанням механізмів державно-приватного партнерства та військово-технічного співробітництва з іноземними державами для виробництва високоефективного озброєння, військової та спеціальної техніки для задоволення потреб Збройних Сил України, інших органів сектору безпеки і оборони, збільшення експортного потенціалу оборонно-промислового комплексу України є метою державної військово-промислової політики.

Ціллю державної військово-промислової політики є створення на основі сучасних стандартів корпоративного управління та управління якістю, ефективного реалізації кадрового потенціалу конкурентоспроможного, високотехнологічного, функціонально збалансованого, економічно

ефективного, фінансово-самодостатнього та прибуткового, раціонально диверсифікованого, ресурсо- та енергоефективного, цифровізованого вітчизняного оборонно-промислового комплексу, здатного задовольнити існуючі та перспективні потреби Збройних Сил України та інших військових формувань в озброєнні, військовій та спеціальній техніці.

Державна військово-промислова політика буде реалізовуватися за такими основними напрямками:

створення системи стратегічного планування у сфері оборонно-промислового комплексу України та системи планування довгострокових наукових і матеріально-технічних потреб Збройних Сил України, інших військових формувань у продукції військового та цивільного призначення і подвійного використання;

забезпечення безперервного наукового, інформаційно-аналітичного та нормативно-правового супроводження заходів з реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу;

оптимізація системи державного управління у сфері оборонно-промислового комплексу України, уникнення конфлікту інтересів між повноваженнями щодо формування державної військово-промислової політики та функціями з управління суб'єктами господарювання;

впровадження принципів корпоративного управління відповідно до міжнародних стандартів;

підвищення рівня координації діяльності органів виконавчої влади, що здійснюють реалізацію державної політики у сфері безпеки, оборони та розвитку оборонного сектору економіки;

впровадження ефективної системи організації діяльності державних наукових установ та виробничих підприємств оборонних галузей промисловості шляхом утворення за їх участю господарських об'єднань підприємств або холдингових компаній (далі - науково-виробничі структури), орієнтація на конкретні цілі та пріоритети за кожним виробничим сегментом (авіаційно-космічним, виробництвом спеціальних засобів (зокрема засобів протиповітряної оборони, радіолокації, радіоелектронної боротьби та зв'язку, засобів технічних видів розвідки), бронетанковим (зокрема виробництво автомобільної техніки, інженерного та спеціального озброєння для потреб оборони), кораблебудівним, а також сегментом виробництва високоточної зброї та боєприпасів);

створення та впровадження єдиної інформаційно-аналітичної системи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику, як сучасного засобу

підтримки прийняття рішень у сфері реалізації військово-промислової політики;

проведення раціональної диверсифікації оборонних галузей промисловості;

проведення корпоратизації підприємств оборонно-промислового комплексу, установ та організацій, впровадження засад корпоративного управління ними відповідно до принципів Організації економічного співробітництва та розвитку, поєднання централізованого державного управління із сучасними ринковими механізмами;

впровадження економічних механізмів стимулювання інноваційної діяльності, збільшення прибутковості, забезпечення сталого фінансового стану підприємств оборонно-промислового комплексу, відновлення платоспроможності;

удосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю продукції відповідно до стандартів НАТО;

імпортозаміщення критичних матеріалів, комплектувальних виробів, елементної бази, критичних технологій та мінімізація залежності від іноземних постачальників, зокрема повна ліквідація залежності від постачання матеріалів, комплектувальних виробів з Російської Федерації, інвестиції у розвиток базових та критичних технологій, виконання перспективних планів інноваційного розвитку;

зняття нормативно-правових обмежень на утворення спільних підприємств з іноземними компаніями та провадження спільної діяльності, залучення іноземного капіталу в розвиток виробничих потужностей українських підприємств із забезпеченням при цьому державного контролю для нейтралізації потенційних загроз національній безпеці;

забезпечення доступу суб'єктів господарювання всіх форм власності до участі у проектах зі створення та виробництва оборонної продукції, впровадження і реалізація державно-приватного партнерства, сприяння залученню інвестицій на внутрішньому та зовнішньому ринках;

спрощення процедур отримання суб'єктами господарювання повноважень на здійснення експортно-імпортних операцій в оборонній сфері;

поширення присутності товарів та послуг оборонно-промислового комплексу на міжнародних ринках, посилення організаційних та інституціональних заходів сприяння їх експорту;

інституційне забезпечення для впровадження інноваційних проектів та розвитку критичних технологій відповідно до найкращих світових практик, зокрема, з використанням механізмів державно-приватного партнерства;

сприяння розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва всіх форм власності в частині розроблення і створення інноваційних технологій і виробництва високотехнологічної продукції військового, спеціального, подвійного призначення та цивільної продукції;

впровадження механізмів державного протекціонізму та державної підтримки експортного потенціалу в рамках військово-технічного співробітництва з іноземними державами з урахуванням зобов'язань України за відповідними міжнародними договорами;

впровадження заходів із стимулювання підприємств до збільшення обсягів цивільної продукції;

залучення підприємств оборонно-промислового комплексу до програм науково-технічного та соціально-економічного розвитку держави;

економічне стимулювання застосування новітніх технологій, зокрема пов'язаних з енергозбереженням і енергозабезпеченням;

створення системи безперервної підготовки кадрів для задоволення потреб оборонно-промислового комплексу, підвищення мотивації і забезпечення правового та соціального захисту працівників;

запровадження ефективних механізмів взаємодії між державними замовниками та виконавцями державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель;

впровадження CALS-технологій та системи "бережливе виробництво";

перегляд потреб та оновлення мобілізаційних запасів на підприємствах оборонно-промислового комплексу.

Поточні та прогнозовані чинники, що впливають на розвиток оборонно-промислового комплексу

Внутрішні умови

Організаційна структура української оборонної промисловості та система управління нею є недієвою і малоефективною, внаслідок чого поступово зменшується інноваційна складова діяльності, результативність та ефективність також мають сталу тенденцію до зменшення, зокрема:

головним методом управління державною часткою оборонної промисловості все ще залишається адміністративний примус;

більшість суб'єктів господарювання не володіє достатнім ступенем науково-технічної, фінансово-економічної та виробничої самодостатності;

у виробництві переважають технології третього і четвертого технологічних укладів, не створено належних набутків п'ятого і шостого технологічних укладів, що призводить до невідповідності лінійки систем, підсистем озброєння та військової техніки, що виробляються підприємствами, сучасному рівню;

основні параметри господарської діяльності українських оборонних підприємств (структура та використання основних засобів, обсяги досліджень та виробництва, продуктивність праці, кадровий склад тощо) не відповідають сучасним вимогам;

існуючі засади організації оборонно-промислової діяльності у державі не відповідають пануючим тенденціям світового індустріального розвитку, зокрема принципам, визначеним у стандартах ISO, що являють собою найбільш адаптовані механізми управління матеріальним виробництвом у ринкових умовах за критерієм якості;

поширені у світі механізми планування, контролю, забезпечення та постійного удосконалення господарської діяльності, зокрема за допомогою таких відомих інструментів, як "бережливе виробництво", технології безперервних операційних покращень, системи безперервної інформаційної підтримки життєвого циклу продукції, або інших, недостатньо впроваджені або взагалі відсутні;

складність із забезпеченням кваліфікованими робітничими кадрами, руйнація системи професійно-технічного навчання;

темпи переозброєння Збройних Сил України, інших складових сил оборони на новітні (модернізовані) зразки не забезпечують завантаженість виробництва в оборонній промисловості і як наслідок підприємства мають обмежені можливості для інвестицій у ліквідацію технологічного відставання, існування та розвиток підприємств можливі лише у разі наявності портфеля іноземних замовлень;

через російську військову агресію та тимчасову окупацію частини суверенної території України були втрачені підприємства оборонно-промислового комплексу, які виробляли озброєння, військову та спеціальну техніку та/або брали участь в коопераційних зв'язках з іншими підприємствами - виробниками озброєння, військової та спеціальної техніки;

в Україні відсутні підприємства, установи та організації, що займаються створенням та виробництвом бойової авіації (літаки, вертольоти), систем протиповітряної оборони/протиракетної оборони, систем повітряно-космічної оборони, високоточних гіперзвукових літальних апаратів різного базування та засобів захисту від них, практично відсутні виробництва радіоелементів та

мікроелектроніки, багатьох критично необхідних для виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки матеріалів і комплектувальних виробів.

На основі результатів проведеного огляду оборонно-промислового комплексу необхідно виділити найбільш критичні чинники, що мають суттєвий вплив на формування цілей та завдань для досягнення необхідних спроможностей оборонно-промислового комплексу, серед яких:

недосконалість системи визначення потреб в озброєнні, військовій і спеціальній техніці та формування планів закупівель на найближчу перспективу для сил сектору безпеки і оборони, відсутність максимально можливої публічності процесу формування державного оборонного замовлення та відбору виконавців;

відсутність дієвих державних програм переходу від виробництва одиночних та малосерійних виробів до серійного виробництва новітніх зразків озброєння, військової та спеціальної техніки;

слабка концентрація фінансових та інших ресурсів для реалізації пріоритетних напрямів переходу на створення озброєння, військової та спеціальної техніки нових поколінь;

повна відсутність державної підтримки та фінансування розвитку критичних технологій у сфері оборонно-промислового комплексу України, проведення фундаментальних досліджень в інтересах оборонно-промислового комплексу, стимулювання нових науково-технічних напрямів;

відсутність чіткої державної політики стимулювання інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу, підтримки лізингових та офсетних угод;

відсутність гнучкої політики ціноутворення на продукцію військового призначення;

недооцінка впливу експортного потенціалу підприємств - виробників озброєння, військової та спеціальної техніки на їх фінансово-економічний стан та відсутність державної підтримки підприємств, продукція яких має значний експортний потенціал;

відсутність доступних кредитів для підприємств - виробників озброєння, військової та спеціальної техніки;

низький рівень узгодженості військово-технічної та військово-промислової політики, зокрема під час розроблення і виготовлення сучасних зразків озброєння, військової та спеціальної техніки;

відсутність дієвих механізмів залучення інвестицій у галузь;

низький рівень військово-технічного співробітництва з метою залучення міжнародних компаній до інвестування у підприємства оборонно-промислового комплексу.

Світові тенденції

Зміни у зовнішньому середовищі формують нові виклики і можливості, які матимуть у найближче десятиліття істотний вплив на розвиток оборонно-промислового комплексу, зокрема:

в економічній політиці держав прослідковуються ознаки переходу від глобалізації до ізоляції;

відбувається стрімке зростання міжнародної конкуренції на світовому ринку озброєння, військової та спеціальної техніки;

змінюється структура світової економіки (зміщення центру економічного розвитку із Заходу на Схід - в держави, що розвиваються), виникає дефіцит ресурсів (енергетичних, продовольчих, питної води), що буде стимулювати зростання ринків озброєння, військової та спеціальної техніки;

продовжиться випереджаюче зростання ринків, що розвиваються, особливо держав Південно-Східної Азії;

високі темпи технологічних змін і перехід до нового технологічного укладу (штучний інтелект, розвиток нових технологій зв'язку, біотехнологій, електроніки та інше) ведуть до появи нових і скорочення старих ринків, серед виробників озброєнь загострюється конкуренція;

негативно впливають на можливості експорту українських озброєнь геополітичні чинники, які також обмежують доступ підприємств національного оборонно-промислового комплексу до критичних технологій, матеріалів та комплектувальних виробів;

загострення регіональних та локальних конфліктів призводить до зростання попиту на озброєння, військову та спеціальну техніку, водночас економічна нестабільність, світова криза, пандемії можуть призвести до обмеження доступу на міжнародні ринки, до капіталу для інвестицій, валютних ризиків, зниження попиту на військову продукцію, що вплине на прибутковість довгострокових експортних контрактів;

дефіцит ресурсів призведе до збільшення собівартості продукції і попиту на енергозберігаючі технології та обладнання.

Тенденції розвитку озброєнь

Провідні держави світу здійснюють активні заходи щодо переозброєння своїх військ. Зміни способів ведення збройної боротьби формують нові потреби у

розробленні озброєнь на основі нових фізичних принципів із використанням квантових, інформаційних, космічних, гіперзвукових технологій, біотехнологій, а також технологій у сфері штучного інтелекту, створюються нові матеріали, робототехніка та автономні безпілотні апарати, удосконалюються неядерні високоточні озброєння (ВТО).

Наземна бронетехніка, літаки і вертольоти, а також кораблі та підводні човни оснащуються двигунами, що працюють на альтернативних джерелах енергії, частина з них стає безпілотними.

Бойові розвідувальні ударні комплекси забезпечують дії військ розвідувальними даними, зокрема засобами повітряної і космічної розвідки, в реальному режимі часу, а також вогневу підтримку з повітря та артилерійськими засобами, інженерна розвідка здійснюється з використанням роботизованих систем.

Легкі вертольоти (легкі штурмовики), безпілотні літальні апарати, що перебувають в розпорядженні командира, застосовуються не тільки як розвідувальні, а також для корегування вогню з повітря засобів вогневої підтримки, артилерійських систем, дронів "камікадзе" або використовується як тактична авіація (повітряна вогнева підтримка).

Протиповітряна оборона підрозділу оснащується переносними зенітно-ракетними комплексами та зенітними установками для боротьби з низьколітаючими цілями, які об'єднуються автоматизованими системами управління та цілевказання.

Основою живучості, мобільності та прихованості дій підрозділів у зоні виконання бойового завдання стає стійкість зв'язку під час застосування противником засобів радіоелектронної боротьби.

Для ведення бойових дій на морі та у прибережних районах підрозділи військово-морських сил оснащуються роботизованими безпілотними надводними та підводними апаратами, зокрема ударними, за допомогою яких створюються системи моніторингу, контролю та оборони як за надводною поверхнею, так і під водою.

Здійснюється активний розвиток та застосування автоматизованих систем управління збройними силами різного рівня (стратегічного, тактичного).

Пріоритети розвитку оборонно-промислового комплексу

Науково-технічний та виробничо-технологічний розвиток, технічне переоснащення та модернізація підприємств оборонно-промислового комплексу здійснюватимуться шляхом:

форсованого технічного переоснащення науково-виробничої бази оборонно-промислового комплексу, орієнтованого насамперед на забезпечення реалізації державних цільових оборонних програм;

проведення підприємствами модернізації, впровадження новітніх технологій, оновлення виробничих фондів, створення потужностей та підготовки виробництва для виконання завдань і заходів, визначених державними цільовими оборонними програмами, зокрема за пріоритетними напрямками:

створення автоматизованих систем управління;

створення ракетно-космічної техніки;

створення високоточних засобів ураження, боєприпасів та продуктів спеціальної хімії;

створення засобів радіоелектронної боротьби;

створення технічних засобів розвідки;

створення систем протиповітряної оборони;

створення безекіпажних платформ і ударної робототехніки, оснащення "солдата майбутнього" тощо;

військове суднобудування;

вертольотобудування;

організація виробництва зразків штурмової, винищувальної, бомбардувальної, учбово-тренувальної авіаційної техніки, що не виготовляється на сьогодні в Україні, з поступовим переходом від її складання та локалізації виробництва складових та комплектувальних виробів до повномасштабного серійного виробництва за ліцензійними договорами;

організація спільного серійного виробництва відповідно до потреб озброєння, військової і спеціальної техніки, що не виготовляється в Україні, за ліцензійними договорами;

впровадження CALS-технологій і системи "бережливе виробництво";

розвиток дослідно-випробувальної бази;

впровадження малозатратних та безвідходних технологій, які забезпечують раціональне споживання та використання природних ресурсів, зменшення енергетичної складової собівартості продукції, наближення її енергоємності до рівня розвинутих держав та стандартів Європейського Союзу.

Забезпечити розвиток оборонно-промислового комплексу на основі використання його конкурентних переваг можливо шляхом широкої інтеграції з високотехнологічним цивільним сектором промисловості.

Проведення диверсифікації виробництва з метою освоєння підприємствами оборонно-промислового комплексу випуску високотехнологічної промислової продукції цивільного призначення (до 2030 року в оборонно-промисловому комплексі частка цивільної продукції повинна становити не менш як 50 відсотків від загального обсягу виробництва), створення і просування на ринки імпортозамінної і експортоорієнтованої продукції цивільного призначення можливе з дотриманням таких умов:

виключення небезпеки деградації вітчизняного оборонно-промислового комплексу у разі можливого скорочення обсягів оборонних закупівель;

забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності оборонних підприємств таке, що дасть змогу створювати за необхідності зразки озброєння, військової та спеціальної техніки з необхідними тактико-технічними характеристиками;

збереження і розвиток в оборонно-промисловому комплексі набору компетенцій для забезпечення вирішення всього комплексу завдань технічного оснащення Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України.

Необхідно вжити заходів для структурної перебудови та вдосконалення управління, зокрема здійснити:

структурний перегляд системи управління державним сектором оборонної промисловості;

перегляд та оптимізацію структури активів підприємств та установ;

створення науково-виробничих структур, які здійснюють координацію та реалізацію великих проектів (програм), оптимізацію та підвищення концентрації виробництва, впровадження та вдосконалення корпоративного управління і рівня менеджменту.

Удосконалити систему планування можливо шляхом:

створення в галузі якісно нової системи аналізу та планування, взаємоузгодженої із стратегічними документами оборонного планування держави в контексті з цілями, завданнями та пріоритетами державної політики у сфері національної безпеки і оборони, воєнно-економічного, соціально-економічного та науково-технічного розвитку держави;

створення та впровадження єдиної інформаційно-аналітичної системи центрального органу виконавчої влади, що відповідає за формування та

реалізацію державної військово-промислової політики, як сучасного засобу підтримки прийняття рішень.

Оптимізація імпортозаміщення здійснюватиметься шляхом поетапної локалізації виробництв в інтересах національної оборони і безпеки держави, застосування офсетних угод при організації спільних виробництв, у тому числі із застосуванням адитивних технологій тривимірного друку.

Розвиток кадрового потенціалу оборонно-промислового комплексу забезпечується за допомогою:

поліпшення умов та престижності праці працівників оборонної промисловості;

моніторингу і прогнозування кадрових потреб організацій, вдосконалення підготовки кваліфікованих кадрів для збереження технологічних циклів виробництва найважливіших систем озброєння;

вдосконалення системи підготовки (перепідготовки) кадрів, стимулювання залучення висококваліфікованих фахівців в оборонно-промисловий комплекс.

Розвиток експортного потенціалу здійснюється шляхом:

розроблення та прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на забезпечення заходів військово-технічного співробітництва і реалізацію офсетних угод під час закупівлі озброєння, військової та спеціальної техніки за імпортом;

укладення міжурядових угод з військово-технічного співробітництва, що передбачають взаємний захист інвестицій, технологій, конкретні заходи із спільного виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки для потреб ринків третіх держав;

розвитку експортного потенціалу оборонно-промислового комплексу, що передбачає створення сприятливих умов для реалізації міжнародних проєктів у сфері озброєнь і військової техніки;

забезпечення умов для створення спільного виробництва зразків, які не виготовляються в Україні.

Забезпечення інноваційної діяльності у сфері оборонно-промислового комплексу

Метою провадження інноваційної діяльності у сфері оборонно-промислового комплексу є задоволення потреб держави в сучасних вискоелективних системах озброєнь, військової та спеціальної техніки відповідно до встановлених нормативів, національних та міжнародних стандартів, а також потреб експорту наукоємної продукції шляхом оновлення та формування

нової науково-технологічної бази підприємств та організацій оборонно-промислового комплексу за допомогою поєднання ефективного державного управління і ринкових механізмів саморозвитку.

Інноваційна діяльність в оборонно-промисловому комплексі має бути спрямована на:

технічне переоснащення та оновлення виробничої бази з урахуванням новітніх досягнень науково-технічного прогресу та переходу на нові види спеціалізації і організації виробництва;

підвищення технологічного рівня створення та виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки;

підвищення ефективності використання матеріалів та інших ресурсів;

радикальне зниження енергоємності виробництва;

мінімізацію техногенного впливу оборонно-промислового комплексу та його продукції на навколишнє середовище і людину;

забезпечення стимулювання приватної підприємницької ініціативи у виконанні завдань розвитку оборонно-промислового комплексу;

вирішення питань забезпечення оборонно-промислового комплексу кваліфікованими кадрами з впровадженням післядипломної підготовки фахівців усіх рівнів.

Для досягнення поставленої мети в державі повинні бути відрегульовані рамкові умови розгортання масштабної інноваційної діяльності у сфері оборонно-промислового комплексу, зокрема стосовно забезпечення оптимального балансу ринкових і регуляторних важелів впливу держави на інноваційний розвиток, вдосконалення структури оборонно-промислового комплексу за інноваційною моделлю.

Інноваційна діяльність і необхідні заходи щодо її розвитку мають розглядатися з урахуванням таких основних пріоритетів:

адаптація інноваційної інфраструктури у сфері оборонно-промислового комплексу до умов глобалізації та підвищення її конкурентоспроможності;

створення привабливих умов для творців інновацій, стимулювання інноваційної активності підприємств оборонно-промислового комплексу;

переорієнтація інноваційної інфраструктури на ринковий попит і споживача;

системний підхід в управлінні інноваційною діяльністю, інформаційне забезпечення.

Основними шляхами інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу України є:

реформування інституційного складу оборонно-промислового комплексу з утворенням науково-виробничих структур, здатних реалізувати повні інноваційно-інвестиційні цикли;

створення нової системи управління функціонуванням і розвитком оборонно-промислового комплексу;

застосування системи прискореного інноваційного розвитку та нової моделі наукового забезпечення інноваційної діяльності у сфері оборонно-промислового комплексу;

введення в дію нових механізмів фінансування, кредитування та інвестиційного забезпечення оборонно-промислового комплексу;

надання науково-виробничим структурам оборонно-промислового комплексу державної підтримки на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Реформування оборонно-промислового комплексу для активізації інноваційної діяльності проводиться за такими принципами:

забезпечення достатньої обороноздатності держави на базі випереджаючого розвитку систем озброєння, військової та спеціальної техніки, забезпечення передового науково-технічного рівня, здатного протистояти наявним і майбутнім викликам та загрозам;

поєднання інтересів вітчизняних споживачів і виробників оборонної продукції;

створення необхідних умов для впровадження інновацій у виробничі процеси;

державного протекціонізму - державної підтримки і надання преференцій інноваційним проектам і програмам підприємств, організацій та установ оборонно-промислового комплексу.

Заходи з реформування оборонно-промислового комплексу для активізації інноваційної діяльності мають базуватися на результатах наукових досліджень з аналізу та прогнозування:

соціально-економічного стану в сфері оборонно-промислового комплексу України на 5, 10, 15 років з оцінюванням можливих обсягів фінансування оборонно-промислового комплексу;

попиту та цін на продукцію військового і подвійного призначення;

цін на головні типи ресурсів, які використовуються під час виробництва продукції військового і подвійного призначення;

технологій, які використовуються під час виробництва продукції військового і подвійного призначення;

існуючих можливостей України з виробництва продукції військового і подвійного призначення;

можливих сценаріїв розвитку військово-політичної, технологічної, ресурсної ситуації у світі і в Україні;

можливих ризиків.

Отримана за результатами досліджень інформація надасть можливість:

розробляти програми, визначити виконавців інноваційних проектів, витрати, джерела фінансування, доходи, час на реалізацію тощо;

розробляти календарний план реалізації Стратегії;

оцінювати витрати і доходи держави від реалізації Стратегії.

Для досягнення мети необхідно вжити таких заходів:

розробити законодавчі акти щодо надання оборонній галузі статусу пріоритетної, стимулювання її інноваційного розвитку та надання державної підтримки підприємствам і організаціям оборонно-промислового комплексу;

розробити Державну цільову програму розвитку оборонно-промислового комплексу, зміст якої має бути наповнений конкретними заходами щодо здійснення передбачених Стратегією реформ і змін, визначити строки їх виконання, відповідальні органи і особи, а також необхідні ресурси;

створити систему постійного моніторингу динаміки інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу;

створити нову систему фінансового, кредитного та інвестиційного забезпечення оборонно-промислового комплексу:

законодавчо визначити мінімально гарантований обсяг бюджетного фінансування потреб інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу як частку загальних витрат на безпеку і оборону;

створити сприятливий інвестиційний клімат для здійснення інвестицій в оборонно-промисловий комплекс, зокрема, механізм захисту цих інвестицій із забезпеченням національних інтересів та національної безпеки.

Встановлюється єдиний порядок п'ятирічного та щорічного планування інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу та державної

звітності, що визначає ступінь досягнення цілей та рекомендацій на продовження або мотивовану відмову стосовно здійснення заходів плану.

Напрями та завдання реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу

Формування організаційно та функціонально збалансованої структури оборонно-промислового комплексу, забезпечення поглибленої інтеграції науки і виробництва включатиме:

вдосконалення та розвиток загальнодержавного механізму організації і проведення прикладних наукових і науково-технічних досліджень, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовку наукових кадрів та фінансову підтримку розвитку наукової інфраструктури в інтересах сил сектору безпеки і оборони України;

вдосконалення системи планування у сфері оборонно-промислового комплексу у взаємозв'язку із системою планування довгострокових потреб сил безпеки і оборони України у продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання з метою задоволення пріоритетних потреб держави;

вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади, які віднесені до сектору безпеки і оборони;

формування політики власності підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності для визначення:

- мети здійснення державою володіння, управління та розпорядження підприємствами, установами та організаціями промисловості та науки, що розробляють, виробляють, модернізують і утилізують продукцію військового призначення, надають послуги в інтересах оборони для оснащення та матеріального забезпечення сил безпеки і сил оборони, а також здійснюють постачання товарів військового призначення та подвійного використання, надання послуг військового призначення під час виконання заходів військово-технічного співробітництва України з іншими державами;

- основних цілей та пріоритетів, згідно з якими держава володіє (виконує функції з управління) такими підприємствами, установами та організаціями, основних принципів та механізмів управління ними, принципів їх фінансування та узгодження фінансових та нефінансових цілей, ролі органів державної влади;

впровадження принципово нової системи організації діяльності наукових установ та виробничих підприємств оборонних галузей промисловості шляхом створення за галузевим принципом науково-виробничих структур;

проведення корпоратизації підприємств, установ та організацій оборонно-промислового комплексу, впровадження засад корпоративного управління відповідно до найкращих міжнародних практик;

проведення реорганізації підприємств, визначення напрямів їх консолідації, реструктуризації і оптимізації надлишкових виробничих потужностей, цивільної диверсифікації, перепрофілювання або ліквідації безперспективних підприємств, а саме:

- підприємств - учасників Державного концерну "Укроборонпром";

- підприємств Міністерства оборони України, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, Державного космічного агентства України та інших органів управління;

забезпечення в рамках науково-виробничих структур впровадження стратегічного менеджменту і комплексного програмно-цільового планування наукового, науково-технічного та технологічного розвитку і виробничої діяльності, проведення раціональної диверсифікації;

створення на базі підприємств оборонно-промислового комплексу державної та приватної форми власності об'єднань (із залученням наукових організацій, підприємств, вищих навчальних закладів і фінансових установ) для впровадження у виробництво високих технологій, комерціалізації науково-технічних розробок, виконання програм розвитку регіонів та програм реструктуризації підприємств оборонно-промислового комплексу;

створення учасниками різних форм власності індустріальних та технологічних парків у сфері високих технологій для забезпечення запуску, виведення на ринок і виробництва високотехнологічної продукції, послуг і технологій в інтересах оборони і безпеки держави, зокрема, шляхом інтеграції з науковими і (або) освітніми організаціям;

залучення компетенцій, кадрів, інновацій, технологій, капіталу і досвіду управління приватних підприємств і організацій шляхом застосування механізмів державно-приватного партнерства в оборонно-промисловому комплексі для спільного вирішення задач забезпечення національної безпеки, підвищення ефективності використання коштів державного бюджету і активів підприємств, установ і організацій в оборонно-промисловому комплексі, спільного розроблення та реалізації інвестиційних та інноваційних проектів, вдосконалення управління та інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері оборонно-промислового комплексу, налагодження трансферу технологій.

Забезпечення фінансової стійкості та спроможності підприємств оборонно-промислового комплексу до належного фінансування поточної діяльності,

розвитку та виконання зобов'язань перед підприємствами та державою буде здійснюватися шляхом:

формування статутних капіталів утворених за галузевим принципом науково-виробничих структур в обсягах, визначених статутами;

створення умов (зокрема регуляторних) для розширення та підвищення ефективності кредитування на фінансових ринках (банківське кредитування, випуск облігацій на внутрішньому та зовнішніх ринках, інше);

реструктуризації (списання) безнадійних комерційних боргів;

розроблення і впровадження економічних механізмів стимулювання інноваційної діяльності на підприємствах оборонного сектору економіки, які передбачають структурні зрушення, збільшення виробництва наукоємної конкурентоздатної продукції;

стимулювання капітальних інвестицій та інвестицій в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;

удосконалення засобів та механізмів доступу підприємств оборонно-промислового комплексу до капіталу;

впровадження економічних механізмів ефективної взаємодії наукових установ та виробничих комплексів різних форм власності, державно-приватного партнерства підприємств, які забезпечують розроблення, виготовлення, модернізацію і ремонт продукції військового призначення та подвійного використання;

удосконалення системи фінансування заходів з розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, підготовки виробництва, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення;

розроблення і впровадження економічних механізмів та заходів щодо забезпечення державної підтримки, державного регулювання і державного протекціонізму оборонного сектору економіки;

впровадження механізмів податкового стимулювання підприємств в частині амортизаційної політики, спрямованої на використання сучасного високотехнологічного обладнання та устаткування вітчизняного виробництва, новітніх технологій, зокрема, пов'язаних з енергозбереженням і енергозабезпеченням;

стимулювання сучасних технологій енергозбереження, підвищення енергоефективності виробництв та зниження енергоємності і матеріалоємності продукції, мало- та безвідходних технологій, які

забезпечують сумісне досягнення ресурсозбереження і природоохоронних цілей, зниження енергетичної складової собівартості продукції, наближення її енергоємності до рівня розвинутих держав та стандартів Європейського Союзу.

Технічне переозброєння, структурна перебудова, технологічне оновлення та розвиток науково-виробничої бази підприємств оборонних галузей промисловості забезпечуються шляхом:

модернізації, створення потужностей та підготовки виробництва для виконання завдань і заходів, визначених державними цільовими оборонними програмами розвитку озброєння, військової та спеціальної техніки;

зняття нормативно-правових та інших обмежень на державне фінансування заходів з модернізації, створення потужностей та підготовки виробництва, які виконуються оборонними підприємствами недержавної форми власності;

технічного переозброєння та технологічного переоснащення, освоєння і впровадження технологій ремонту озброєння, військової та спеціальної техніки, виготовлення комплектувальних виробів для їх ремонту;

впровадження інформаційних систем управління виробництвом;

виконання проектів та програм у рамках міждержавних угод, міжнародних контрактів у сфері науково-технічного, зокрема військово-технічного, співробітництва, розширення номенклатури і обсягів експорту наукоємної високотехнологічної продукції військового, цивільного і подвійного використання;

створення спеціалізованих виробництв з виготовлення нових матеріалів і речовин, складних деталей, вузлів, приладів, агрегатів та виробів, зокрема із застосуванням адитивних технологій тривимірного друку;

створення спеціалізованих інструментальних і заготівельних виробництв;

впровадження системи "бережливе виробництво";

удосконалення заходів та процедур, пов'язаних із безпекою персоналу, доступністю об'єктів, інформаційною безпекою, кібербезпекою на підприємствах, в установах та організаціях оборонно-промислового комплексу.

Відповідно до існуючих та майбутніх потреб у озброєнні, військовій та спеціальній техніці основні зусилля наукових установ оборонного сектору з розвитку озброєння, військової та спеціальної техніки, проведення раціональної диверсифікації оборонних галузей промисловості пропонується зосередити:

у фундаментальній сфері на дослідженнях:

- гіперзвукової зброї на основі електромагнітного розгону мілкокаліберних зарядів ("куль") субміліметрових і мікронних розмірів;
- електронно-оптичних перетворювачів в області інфрачервоного спектра випромінювання для побудови надчутливих приладів нічного бачення і тепловізорів нового покоління;
- конструкційних матеріалів нового покоління з аномально високою пружністю і зносостійкістю для використання в авіабудуванні, зокрема під час побудови лопатей вертольотів, планерів літаків, кораблебудування;
- надчутливих приймачів звукового і ультразвукового діапазону для систем ехолокації у водному середовищі;
- альтернативних джерел енергії - гібридних, електричних, водневих силових установок;
- мікро- та наносупутників;

у прикладній сфері на розробках за такими напрямками:

- автоматизовані системи управління, інтеграції різних систем озброєнь у єдину мережу розвідки, цілевказання та вогневого ураження;
- ракетно-космічна техніка;
- високоточні засоби ураження сухопутного, повітряного та морського базування;
- техніка радіоелектронної боротьби і навігаційного забезпечення;
- техніка технічних видів розвідки;
- робототехніка та безпілотні платформи різного призначення;
- оснащення "солдата майбутнього";
- кібербезпека;
- вертольотобудування (легкі вертольоти);
- авіаційно-космічна техніка і критичні комплектувальні вироби до неї, розвиток виробничої бази та збільшення виробництва літаків військово-транспортної авіації.

Заходи з розвитку озброєння та військової техніки, проведення раціональної диверсифікації оборонних галузей промисловості здійснюються шляхом створення конкурентоздатної наукоємної продукції військового, цивільного та

подвійного використання, забезпечення підготовки виробництва для її випуску у сферах:

військовій - з метою створення, модернізації та освоєння виробництва продукції військового призначення і подвійного використання для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів і поставки на експорт;

цивільній - з метою створення, модернізації та освоєння виробництва високотехнологічної конкурентоздатної продукції цивільного призначення для підвищення рівня задоволення першочергових внутрішніх соціально-економічних потреб держави у високоякісній продукції власного виробництва і поставки на експорт продукції галузей машинобудування, транспорту, енергозабезпечення, життєзабезпечення, інформаційної, телекомунікаційної; імпортозаміщення:

- створення та освоєння виробництва імпортозаміщуючої продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання, яка є необхідною для задоволення першочергових потреб оборони, безпеки і економіки держави та забезпечить зниження залежності України від критичного імпорту;

- локалізація виробництва з метою збільшення питомої ваги вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей і комплектувальних виробів вітчизняного походження, виконання робіт та надання послуг вітчизняними виробниками на митній території України у вартості товарів, робіт і послуг, що закуповуються для потреб національної безпеки та оборони, зокрема, шляхом укладення офсетних (компенсаційних) угод з іноземними постачальниками під час закупівлі товарів, робіт і послуг за імпортом;

розвитку та захисту базових та критичних технологій:

- забезпечення динамічного розвитку провідних (високоризикових) досліджень і розробок, фундаментальної науки і реалізації прикладних дослідницьких програм в інтересах забезпечення оборони держави і безпеки держави, зокрема за участю Національної академії наук України, державних наукових центрів і провідних університетів;

- створення реєстру критичних технологій та компетенцій;

- спрощення комерціалізації та забезпечення більш широкого застосування технологій військового призначення та подвійного використання для виробництва продукції цивільного призначення та з метою диверсифікації виробництва на підприємствах оборонно-промислового комплексу;

- розроблення політики управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі;

- впровадження процедур захисту технологій під час здійснення іноземних інвестицій у вітчизняні господарські товариства, що мають стратегічне значення для забезпечення оборони і безпеки держави, з метою забезпечення захисту національних інтересів держави;

- удосконалення заходів та процедур, пов'язаних із безпекою персоналу, доступністю об'єктів, інформаційною безпекою, кібербезпекою на підприємствах оборонно-промислового комплексу, з метою захисту технологій військового і цивільного призначення та подвійного використання;

мобілізаційної підготовки - удосконалення системи розвитку і утримання виробничих потужностей мобілізаційного призначення підприємств оборонно-промислового комплексу шляхом визначення (уточнення) потреб мобілізаційних запасів, проведення інвентаризації та оновлення виробничих потужностей і запасів мобілізаційного призначення.

Запровадження ефективних механізмів взаємодії між державними замовниками та виконавцями контрактів (договорів) з оборонних закупівель будуть удосконалені за допомогою:

забезпечення належного рівня рентабельності за контрактами (договорами) з оборонних закупівель з метою створення умов для науково-технічного, технологічного, економічного та соціального розвитку підприємств оборонно-промислового комплексу;

впровадження якісно нової системи планування програм та проектів на середньо- та довгостроковий період у сфері створення та виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки, забезпечення їх сталої реалізації та взаємозв'язку з державними програмами, що стосуються оборонно-промислового комплексу України;

удосконалення механізмів фінансування підприємств в рамках державних цільових програм розвитку озброєння, військової і спеціальної техніки та оборонно-промислового комплексу.

Ефективність військово-технічного співробітництва з іноземними державами буде підвищена шляхом:

розроблення і прийняття нормативно-правових актів щодо удосконалення засад державної політики у сфері військово-технічного співробітництва, зокрема, Стратегії військово-технічного співробітництва України з

іноземними державами, та внесення її на розгляд Ради національної безпеки і оборони України;

удосконалення нормативно-правової бази щодо участі підприємств оборонно-промислового комплексу у міжнародному співробітництві;

розроблення і впровадження механізмів державного протекціонізму та державної підтримки експортного потенціалу, розширення експортних можливостей підприємств оборонної промисловості всіх форм власності;

розроблення і впровадження механізмів державного регулювання у сфері трансферу технологій, державної підтримки виконання проектів і програм у рамках міждержавних угод та державних гарантій виконання зовнішньоекономічних контрактів у сфері науково-технічного, зокрема, військово-технічного, співробітництва;

активного використання механізму виставкової діяльності з метою просування продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання на зовнішні ринки та залучення перспективних технологій в Україну;

створення привабливих умов для залучення іноземних інвестицій в оновлення технологічної бази підприємств, зокрема шляхом трансферу в Україну сучасних технологій, залучення науково-технічного потенціалу до реалізації спільних високотехнологічних проектів як в Україні, так і за кордоном.

Кадрові вимоги оборонно-промислового комплексу України із безперервної підготовки кадрів для задоволення потреб оборонно-промислового комплексу, підвищення мотивації і забезпечення правового та соціального захисту його працівників будуть задоволені шляхом створення і впровадження (удосконалення):

системи безперервної підготовки робітничих, технічних та інженерних кадрів для задоволення потреб оборонно-промислового комплексу у результаті відновлення діяльності учбових центрів на підприємствах, закладів професійної (професійно-технічної) освіти і спеціалізованих кафедр у закладах вищої освіти, розроблення та впровадження відповідних програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів за державним замовленням;

державної системи, механізмів та комплексу організаційних, правових, економічних й інших заходів щодо забезпечення мотивації, стимулювання, правового і соціального захисту працівників підприємств оборонних галузей промисловості;

системи формування та підготовки резерву кадрів на заміщення керівних посад усіх рівнів;

системи атестації інженерно-технічних кадрів оборонно-промислового комплексу.

З метою удосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю продукції планується зосередити зусилля на:

здійсненні заходів щодо впровадження стандартів НАТО (держав - членів НАТО), міжнародних (регіональних) стандартів в оборонно-промисловому комплексі;

удосконаленні державної системи стандартизації продукції військового і цивільного призначення, створенні та впровадженні системи забезпечення національними і галузевими стандартами, які адаптовані до стандартів НАТО (держав - членів НАТО) та Європейського Союзу, здійсненні правової та державної підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу під час впровадження міжнародних стандартів;

створенні електронної бази нормативних документів із стандартизації, що діють в Україні (ДСТУ, ГОСТ та інші);

забезпеченні перегляду (продовження дії) необхідних міждержавних стандартів ГОСТ, ГОСТ В та перегляду галузевих стандартів (ГСТУ, ОСТ, ОСТ В) (у разі необхідності розроблення на їх основі національних стандартів);

впровадженні заходів щодо гармонізації систем стандартизації, контролю якості та сертифікації продукції з аналогічними системами закордонних споживачів і виробників продукції оборонно-промислового комплексу;

впровадженні механізмів управління якістю продукції відповідно до міжнародних стандартів ISO та інших міжнародних і європейських документів з управління якістю;

удосконаленні системи і механізмів уніфікації продукції військового призначення та подвійного використання, зокрема шляхом впровадження кодексів усталеної практики (методик) щодо проведення підприємствами оборонно-промислового комплексу міжгалузевої, галузевої і заводської уніфікації;

оптимізації підходів під час формування вимог до закупівлі та контрактів державними замовниками з метою ширшого застосування стандартів НАТО;

розробленні системи підвищення кваліфікації працівників оборонно-промислового комплексу на систематичній основі з метою:

- залучення широкого кола експертів до перегляду міждержавних і галузевих стандартів (під час перегляду враховано положення стандартів НАТО);
- забезпечення участі українських експертів оборонно-промислового комплексу у роботі міжнародних груп/підгруп професійного спрямування;
- недопущення відтоку підготовлених кадрів, які мають стати основою для формування оновленої структури з питань стандартизації, кодифікації, каталогізації та державного гарантування (підтвердження) якості;
- запровадження ефективної системи вивчення англійської мови для фахівців із стандартизації;
- вдосконалення механізму оплати робіт із стандартизації, забезпечення належного фінансування таких робіт;
- забезпечення сталого вивчення досвіду держав - членів НАТО у сфері стандартизації озброєння, військової та спеціальної техніки, залучення до таких робіт максимальної кількості працівників оборонно-промислового комплексу.

Наукове та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності оборонно-промислового комплексу буде здійснюватися за такими напрямками:

вивчення вітчизняного та іноземного досвіду щодо інтеграції науки і виробництва в оборонному секторі економіки;

вивчення вітчизняного та іноземного досвіду щодо організаційно-правового забезпечення, принципів і механізмів державно-приватного партнерства в оборонному секторі економіки, розроблення практичних рекомендацій з підготовки нормативно-правових актів щодо раціональної взаємодії підприємств, установ та організацій різних форм власності в оборонно-промисловому комплексі;

вивчення потреб оборонного сектору економіки в імпорті продукції (товарах, технологіях, роботах, послугах) військового призначення і подвійного використання, розроблення практичних рекомендацій щодо проведення раціональної диверсифікації та імпортозаміщення;

розроблення принципів і механізмів, практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи захисту інтелектуальної власності в оборонно-промисловому комплексі;

розроблення принципів і механізмів, практичних рекомендацій та нормативно-правових актів щодо підвищення енергоефективності виробництва, зниження питомої ваги енергетичної складової в структурі собівартості промислової продукції, що виробляється в оборонно-

промислового комплексу, наближення її до рівня розвинутих держав і стандартів НАТО та Європейського Союзу;

розроблення практичних рекомендацій щодо створення і освоєння в оборонно-промисловому комплексі сучасної конкурентоздатної продукції цивільного призначення з урахуванням реальних і потенційних потреб економіки та населення держави і можливостей оборонних галузей промисловості;

розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання;

створення системи та вдосконалення механізмів безперервного забезпечення наукових установ і виробничих комплексів оборонних галузей промисловості інформаційними, аналітичними та іншими матеріалами щодо світових досягнень у сфері науки і технологій, розвитку озброєння, військової та спеціальної техніки;

створення, впровадження та постійне удосконалення CALS-технологій;

створення і впровадження захищеної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи обліку та аналізу діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу;

створення єдиної інформаційної бази науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, результатів інтелектуальної діяльності та технологій військового, спеціального і подвійного призначення, конструкторської документації на продукцію військового призначення для їх використання під час створення інноваційної високотехнологічної продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання;

створення, освоєння і впровадження захищеної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи експертного супроводження діяльності суб'єктів та об'єктів оборонного сектору економіки України;

створення системи інформаційно-видавничої діяльності в оборонно-промисловому комплексі, проведення досліджень щодо розвитку оборонного сектору економіки, забезпечення підготовки та видання наукових, науково-аналітичних та інформаційно-аналітичних видань з питань розвитку науки, техніки, технологій, сучасних досягнень науково-технічного прогресу в оборонній промисловості.

У сфері нормативно-правового забезпечення реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу основними завданнями мають бути:

розроблення і прийняття законопроектів, спрямованих на вдосконалення системи управління оборонним сектором економіки, визначення відповідних функцій управління суб'єктам управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі;

розроблення і прийняття правових актів, спрямованих на:

- визначення порядку здійснення іноземних інвестицій у вітчизняні господарські товариства, що мають стратегічне значення для забезпечення оборони і безпеки держави, з метою створення правових умов і механізмів участі іноземних інвесторів у капіталі таких товариств, механізмів контролю держави за угодами з активами таких товариств для забезпечення захисту національних інтересів держави;
- створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій в оборонно-промисловий комплекс;
- визначення особливостей перетворення державних комерційних підприємств оборонно-промислового комплексу у господарські товариства та залучення іноземних інвестицій в оборонно-промисловий комплекс із забезпеченням при цьому державного контролю для нейтралізації потенційних загроз національній безпеці;
- впровадження економічних механізмів стимулювання імпортозаміщення та інноваційної діяльності на підприємствах оборонної промисловості, які передбачають структурні зрушення, залучення інвестицій і позичань в обсягах, достатніх для поповнення обігових коштів, створення та освоєння нових видів продукції, розроблення і впровадження сучасних технологій, оновлення та розвиток їх науково-виробничої бази;

розроблення та впровадження правових механізмів щодо стимулювання диверсифікації виробництва на підприємствах оборонно-промислового комплексу;

впровадження механізмів державного протекціонізму та державної підтримки вітчизняних підприємств - виробників;

впровадження механізмів удосконалення державного регулювання у сфері трансферу технологій;

удосконалення правового регулювання щодо укладення офсетних (компенсаційних) угод з іноземними постачальниками під час закупівлі за імпортом товарів, робіт і послуг для потреб національної безпеки та оборони з метою локалізації виробництва для збільшення питомої ваги вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей і комплектувальних виробів вітчизняного походження, виконання робіт та надання послуг вітчизняними

виробниками на митній території України у вартості товарів, робіт і послуг, що закупаються;

впровадження механізмів державно-приватного партнерства в оборонно-промисловому комплексі з метою спільного розроблення та реалізації інвестиційних та інноваційних проектів, налагодження трансферу технологій, залучення компетенцій, кадрів, інновацій, технологій, капіталу і досвіду управління приватних підприємств і організацій для спільного вирішення задач забезпечення національної безпеки;

удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності на оборонні технології;

розроблення, затвердження та впровадження нормативно-технічних документів, які регламентують та регулюють розроблення, виготовлення, ремонт, модернізацію і утилізацію продукції військового призначення та подвійного використання;

розроблення і впровадження механізмів пільгового кредитування підприємств оборонно-промислового комплексу, які беруть участь в оборонних закупівлях, реалізують зовнішньоекономічні контракти з постачання озброєння та військової техніки і комплектувальних виробів до них, забезпечують створення та випуск імпортозаміщуючої продукції;

впровадження механізмів фінансового стимулювання підприємств оборонно-промислового комплексу;

нормативно-правове забезпечення державного фінансування заходів модернізації, створення потужностей та підготовки виробництва, які виконуються оборонними підприємствами недержавної форми власності.

Очікувані результати, ефективність реалізації Стратегії

Під час реалізації Стратегії очікується досягнення таких результатів:

створена комплексна система реалізації державної військово-промислової політики;

сформована організаційно і функціонально збалансована структура оборонно-промислового комплексу;

оборонні підприємства та установи мають високий науково-технічний, виробничо-технологічний, кадровий та інтелектуальний потенціал, який дасть змогу задовольнити існуючі та перспективні потреби Збройних Сил України та інших військових формувань в озброєнні, військовій та спеціальній техніці, забезпечено виготовлення комплексу продукції

спеціальної хімії, створені виробничі потужності з виготовлення боєприпасів різних калібрів і здійснюється їх виготовлення;

подолано технологічне відставання, оборонно-промисловий комплекс є конкурентоспроможним, прибутковим, впроваджені міжнародні стандарти управління якістю та охороною праці, збільшено показники експорту продукції військового та подвійного використання, підприємства національного оборонно-промислового комплексу залучені у реалізацію міжнародних проектів з розроблення та виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки;

забезпечено максимальне завантаження та ефективне використання науково-виробничої бази, підприємства оборонно-промислового комплексу мають значні обсяги виробництва цивільної високотехнологічної продукції, створені нові робочі місця, оборонно-промисловий комплекс є одним з центрів економічного росту держави;

розроблено і впроваджено механізми стимулювання розвитку кадрового потенціалу, правового і соціального захисту працівників підприємств оборонно-промислового комплексу;

розроблені, освоєні і впроваджені малозатратні та безвідходні технології, які забезпечують сумісне досягнення ресурсозбереження і природоохоронних цілей, зменшення обсягу технологічних витрат та невиробничих втрат енергоресурсів, зниження енергетичної складової собівартості продукції, наближення її енергоємності до рівня розвинутих держав та стандартів Європейського Союзу.

Основними показниками (критеріями) ефективності реалізації Стратегії вважатимуться:

кількість/частка корпоратизованих підприємств оборонно-промислового комплексу;

кількість/частка утворених науково-виробничих об'єднань на корпоративній основі;

кількість/частка замкнених циклів виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки, що не виробляються в Україні;

індекс локалізації виробництва іноземного озброєння, військової та спеціальної техніки в Україні;

рівень зносу/оновлення основних виробничих фондів;

кількість/частка новітніх зразків озброєння, військової та спеціальної техніки, які постачаються для потреб сил сектору безпеки і оборони;

кількість/частка матеріалів та комплектувальних частин, які створені у рамках імпортозаміщення продукції російського походження;

кількість/частка високотехнологічної, наукоємної продукції, що постачається на експорт в рамках заходів військово-технічного співробітництва;

відсоток зростання середньомісячної заробітної плати працівників;

кількість/частка запроваджених сучасних цифрових технологій у науково-виробничу діяльність підприємств оборонно-промислового комплексу.

Етапи реалізації Стратегії

Стратегія реалізується у три етапи.

На першому етапі (2021-2022 роки) передбачається виконання завдань, визначених у пріоритетних напрямках розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення та затвердження комплексного плану реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, яким визначаються взаємоузгоджені заходи з реформування, основними з яких є:

розроблення та прийняття правових актів щодо розвитку оборонно-промислового комплексу;

формування організаційно та функціонально збалансованої структури управління підприємствами стратегічних галузей промисловості, здійснення заходів з перетворення підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності у господарські товариства відповідно до особливостей, визначених окремими законодавчими актами, формування організаційно та функціонально збалансованої структури управління підприємствами оборонних галузей промисловості;

формування вертикально-інтегрованих науково-виробничих об'єднань за галузевим принципом з метою створення замкнених циклів виробництва продукції військового і цивільного призначення та подвійного використання;

припинення Державного концерну "Укроборонпром" шляхом його перетворення та його підприємств-учасників у вертикально-інтегровану структуру (із забезпеченням правонаступництва за зобов'язаннями перед державою за запозиченнями, залученими під державні гарантії), яка буде об'єднувати галузеві науково-виробничі об'єднання та підприємства прямого підпорядкування;

реорганізація та виробничо-технологічна реструктуризація, технічне переоснащення підприємств оборонних галузей промисловості, створення виробництв для розширення номенклатури і обсягів випуску

імпортозаміщеної конкурентоздатної продукції військового та цивільного призначення і подвійного використання;

реалізація заходів, визначених Стратегією, і проектів проведення раціональної диверсифікації оборонних галузей промисловості;

розроблення, затвердження та реалізація планів науково-технічного, інноваційного та інвестиційного розвитку, планів зовнішньоекономічної діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу.

На другому етапі (2023-2024 роки) передбачається:

продовження виконання невиконаних завдань та незавершених заходів першого етапу;

реалізація проектів і планів розвитку підприємств оборонно-промислового комплексу, зокрема:

- впровадження заходів щодо енергозбереження, підвищення енергоефективності виробництва та зменшення енергоємності і матеріалоємності продукції;
- здійснення заходів щодо вдосконалення системи стандартизації продукції, зокрема впровадження стандартів міжнародної організації із стандартизації (ISO), НАТО та Європейського Союзу, гармонізації її з аналогічними системами закордонних споживачів і виробників продукції, а також системи контролю (сертифікації) якості імпортової продукції військового призначення і подвійного використання;
- впровадження заходів щодо інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу, просування їх продукції;
- завершення формування організаційно та функціонально збалансованої структури управління підприємствами оборонних галузей промисловості.

На третьому етапі (2025-2030 роки):

продовжується та завершується виконання не закінчених на першому і другому етапах реалізації Стратегії завдань та заходів, освоєння в оборонно-промисловому комплексі нових технологій, що забезпечать, зокрема, зниження використання імпортованих комплектуючих виробів, сировини, матеріалів та іншої продукції;

продовжується проведення диверсифікації, технічного переозброєння і розвитку науково-виробничої бази підприємств оборонних галузей промисловості, виконання проектів відповідно до визначених Стратегією цілей та завдань, створення, розширення номенклатури та обсягів

виробництва критично важливої продукції для потреб внутрішнього ринку і поставки на експорт.

Організаційне та фінансове забезпечення виконання Стратегії

Виконання Стратегії здійснюється згідно з планом заходів щодо її реалізації, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Реалізація Стратегії забезпечується органами виконавчої влади, підприємствами, установами і організаціями відповідно до повноважень, визначених законодавством України.

Організаційне забезпечення реалізації Стратегії покладається на Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України.

Рада національної безпеки і оборони України та Кабінет Міністрів України координують і контролюють виконання Стратегії у межах повноважень, визначених [Конституцією](#) і законами України.

Фінансове забезпечення виконання завдань, заходів з реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, передбачених у законі про Державний бюджет України, відповідно до пропозицій Ради національної безпеки і оборони України під час формування показників державного бюджету на відповідний рік за статтями, пов'язаними із забезпеченням національної безпеки і оборони України, власних коштів підприємств, інших джерел, не заборонених законодавством, зокрема на засадах державно-приватного партнерства, пільгового кредитування, інвестицій, кредитів під державні гарантії, адресної державної підтримки, впровадження економічних механізмів стимулювання.

Обсяг коштів, передбачених у Державному бюджеті України на забезпечення розвитку оборонно-промислового комплексу, повинен становити не менше ніж 0,5 відсотка валового внутрішнього продукту щороку із коригуванням, у тому числі на:

виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення;

розвиток перспективних оборонних технологій та подолання розриву між фундаментальними дослідженнями та їх використанням в оборонно-промисловому комплексі й у воєнній сфері;

проведення досліджень, прикладних наукових і науково-технічних розробок, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовку наукових кадрів та фінансову підтримку розвитку наукової інфраструктури;

проведення робіт із реалізації проектів з виконання наукових досліджень і розробок та розробки нових технологій в інтересах сектору безпеки і оборони України.

Заключні положення

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України забезпечує щорічне публічне звітування про стан реалізації Стратегії.

Положення Стратегії уточнюються і доповнюються з урахуванням:

завдань та пріоритетів державної політики у сфері національної безпеки і оборони;

потреб Збройних Сил України та інших військових формувань в озброєнні, військовій та спеціальній техніці;

умов воєнно-економічного, соціально-економічного та науково-технічного розвитку держави;

світових тенденцій науково-технологічного розвитку;

тенденцій розвитку засобів збройної боротьби тощо.

Керівник Офісу

Президента України

А.ЄРМАК